

Paweł SZEWCZYK, Krzysztof KOJ
Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu
Wydział Zamiejscowy w Chorzowie
e-mail: krzysztof.koj@chorzow.wsb.pl

PROFIL PRAKTYCZNY W DZIAŁALNOŚCI SZKOŁY WYŻSZEJ

Streszczenie. Przedstawiono procesy rewolucji edukacyjnej zachodzące obecnie na poziomie światowym oraz edukacyjne trendy zmian mające miejsce w Europejskim Obszarze Wykształcenia Wyższego. Na tym tle opisano aktywność władz polskich starających się dostosować naszą politykę edukacyjną do zmian obserwowanych w świecie i w Unii Europejskiej. Ostatnia część pracy obejmuje opis przedsięwzięć podejmowanych w ramach koncepcji profilu praktycznego w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu, Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie.

Słowa kluczowe: rewolucja edukacyjna, trendy zmian edukacyjnych, profil praktyczny edukacji

INSTRUCTIONAL DESIGN IN THE ACTIVITY OF HIGHER EDUCATION INSTITUTION

Summary. Processes of education revolution taking presently place on the world scale were presented as well as trends of educational change in the European Higher Education Area were described. On this background activities of Polish Authorities aiming at adjusting our educational politics to changes observed in the world and in the European Union were presented. Activities of the Poznań Banking School, Department in Chorzów taken within the frame of instructional design of education were finally described.

Keywords: educational revolution, trends of educational changes, instructional design of education

1. Wprowadzenie

Alberto Zucconi i Garry Jacobs¹ głoszą opinie o nieuniknionej rewolucji, jaka wkrótce obejmie edukację. Ich zdaniem nadchodząca rewolucja w edukacji jest zwiastunem zbliżającej się wolności pojedynczego człowieka, wzmocnienia jego pozycji do odgrywania swojej roli jako współkreatora w procesie dalszej ewolucji społeczeństwa XXI wieku. Ilościowe rozszerzanie dostępności darmowej edukacji o wysokiej jakości poprzez masowe otwarte kursy on-line (Massive Open Online Courses, MOOC) jest zaledwie początkiem czegoś znacznie ważniejszego. Nadchodząca rewolucja udostępni edukację wszystkim, podniesie również jakość oraz jak nigdy dotąd wyzwoli kreatywność i innowacyjność na polu edukacji. W miejsce obecnego społeczeństwa skupionego na technologii, pieniądzach i statucie trzeba będzie dostrzec społeczeństwo skupione na człowieku. Jeden z autorów tej pracy² na przykładzie edukacji zarządzania opisał niektóre z wyzwań jakie stoją przed kształceniem wyższym. Stwierdził, między innymi, że „[...] rozumienie związków i oddziaływań między różnymi stronami w edukacji zarządzania ma fundamentalne znaczenie w każdej pogłębionej analizie ról, wartości i celów edukacji oraz niespełnionych obietnic w procesie jej ewolucji”.

W pracy przedstawiono procesy rewolucji edukacyjnej zachodzące obecnie na poziomie światowym oraz w Europejskim Obszarze Wykształcenia Wyższego (European Higher Education Area, EHEA). Na tym tle opisano aktywność władz polskich, starających się dostosować naszą politykę edukacyjną do zmian edukacyjnych obserwowanych w świecie i w Unii Europejskiej. Dalsza część pracy obejmuje opis przedsięwzięć podejmowanych w ramach koncepcji profilu praktycznego w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu, Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie, a zmierzających do skupienia edukacji na osobie studenta.

2. W stronę nowego paradygmatu edukacji

Światowa Akademia Sztuki i Nauki (World Academy of Art & Science, WAAS), oryginalnie ustanowiona w roku 1960 w Genewie, jest pozarządową organizacją naukową, światową siecią ponad 700 członków z ponad 80 krajów. Członkowie Akademii są wybierani w uznaniu ich wybitnych osiągnięć w nauce, sztuce i naukach humanistycznych, charakteryzujących się podejściem inter- i transdyscyplinarnym z jednoczesnym wykazem znakomitych osiągnięć w służbie publicznej. Są oni zobowiązani do zajmowania się nagłącymi problemami społecznymi. Akademia usiłuje promować wzrost wiedzy, zwiększać świadomość

¹ Zucconi A., Jacobs G.: Seed Idea. The Coming Revolution in Education. „CADMUS”, vol. 2, No. 2, 2014, p. v-vi.

² Szewczyk P.: Wyzwania stojące przed edukacją zarządzania. Zeszyty Naukowe, t. 59, nr 2. Wyższa Szkoła Bankowa, Poznań 2015, s. 331-345.

społeczną odnośnię do skutków socjalnych i politycznych tego wzrostu oraz zapewniać kierownictwo w zakresie myśli wiodących do działania³. Głównym celem działań Akademii jest rozwój idei, strategii i inicjatyw w zakresie promowania Nowego Paradygmatu Rozwoju Ludzkości, dostosowanego do potrzeb XXI wieku. Bieżące programy WAAS skupiają się na wyzwaniach w zakresie: demokracji, ekonomii i zatrudnienia, ekologii, edukacji, globalnego zarządzania i rządów prawa, rozbrojenia nuklearnego, pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego, rozwoju naukowego i technologicznego oraz ich aplikacji. W ramach bieżącego programu działania Akademii nacisk kładzie się między innymi na globalne wyższe wykształcenie – na konceptualizację i projekt prawdziwie globalnego systemu wyższego wykształcenia o poziomie światowym. W roku 2013 z inicjatywy WAAS utworzono Konsorcjum Uniwersytetu Światowego (World University Consortium, WUC) z zadaniem zaprojektowania globalnego systemu wykształcenia wyższego, dostosowanego do pojawiających się szans i wyzwań. WUC, jako organizacja pozarządowa, stała się globalną siecią pracującą na rzecz ułatwienia partnerstwa i powiązań z interesariuszami usiłującymi osiągać zbliżone cele w zakresie globalnego wykształcenia wyższego, wykorzystując doświadczenie uzyskane przez organizacje spoza tradycyjnego obszaru szkolnictwa wyższego, a posiadające podstawową wiedzę potrzebną do rozwiązywania problemów rzeczywistego świata.

Garry Jacobs, dyrektor zarządzający WAAS, uważa, że istnieje potrzeba stworzenia nowego paradygmatu rozwoju człowieka, który musi bazować na nowym paradygmacie edukacji⁴. Potrzebny jest skupiony na człowieku system edukacyjny, którego celem jest kompletny rozwój zdolności każdej jednostki. Obecnie ludzkość jest na krawędzi zasadniczych zmian edukacji. Edukacja musi nadążać za szybko zmieniającymi się potrzebami społeczeństwa oraz za rosnącą złożonością wymagań rynku pracy. Zdaniem G. Jacobsa nadchodząca rewolucja w edukacji, pobudzona przełomem w nauczaniu on-line, umożliwi osiągnięcie stawianych celów. Nowa technologia może ułatwić przejście od mordęgi przekazywania i zapamiętywania wiedzy pasywnej do podekscytowania nauczaniem aktywnym, które sprzyja ciekawości, odkryciom i oryginalnemu myśleniu. Może również pomóc w przełamywaniu barier intelektualnych pomiędzy dyscyplinami, ułatwiając wszechstronne, międzydyscyplinarne i zintegrowane podejście do wiedzy.

³ Wikipedia, World Academy of Art and Science, https://en.wikipedia.org/wiki/World_Academy_of_Art_and_Science, 17.06.2015.

⁴ Jacobs G.: Towards a New Paradigm in Education: Role of the World University Consortium. „CADMUS”, Vol. 2, No. 2, 2014, p. 116-125.

3. Edukacja skupiona na osobie

Obecna forma i praktyka edukacyjna skupiona jest na przekazywaniu informacji, wiedzy i umiejętności od jednej generacji i jednej osoby do innej. Jednakże w obecnym stuleciu informacja jest wszechobecna i łatwo dostępna. Technologia raptownie eliminuje posiadanie wielu umiejętności fizycznych i mentalnych, które były kiedyś niezbędne do przeżycia. Według G. Jacobsa wymagana jest zmiana w postrzeganiu wartości od nabywania i konkurencji do współpracy i dzielenia się, od hierarchii i władzy do wolności i równości. W obszarze edukacji konieczna jest zmiana od ilości do jakości, od bezosobowej masowości do zbiorowego dostosowania, od mechanizmu do żywej interaktywności, od rzeczy do ludzi, od kolektywnej zgodności do indywidualnej innowacji, od konwencjonalnej mądrości do niezależnego myślenia. Konsorcjum Uniwersytetu Światowego (WUC) chce odgrywać ważną rolę w promowaniu szybkiej rozbudowy starego paradygmatu edukacji, a jednocześnie w kreatywnym katalizowaniu tworzenia się nowego paradygmatu.

Przechodzenie do nowego paradygmatu edukacji, zdaniem G. Jacobsa, zawiera zmianę ostrości, podkreślenia i metodologii w zakresie co najmniej pięciu wymiarów:

- Rozwój zdolności – istnieje potrzeba zmiany celu oraz nacisku od transferu lub transplantacji informacji i jej zrozumienia do pobudzenia i rozwoju zdolności dociekania, poszukiwania, uczenia się i myślenia dla siebie samego.
- Aktywne uczenie się – najlepiej uczymy się poprzez dzielenie się naszą wiedzą z innymi. Zmiana powinna odnosić się do przeniesienia oparcia z uczenia pasywnego poprzez słuchanie do uczenia aktywnego, które polega na dzieleniu się, komunikowaniu i uczeniu innych. Tak jak Wikipedia przesunęła odpowiedzialność za wiedzę encyklopedyczną z kilku specjalizujących się ekspertów do zasobów wiedzy i doświadczenia posiadanych przez miliony ludzi, tak edukacja winna pozyskać zainteresowanie, uwolnienie energii oraz aktywnie zaangażować zdolności każdego studenta do uczenia się dla siebie i pomagania w uczeniu się innym.
- Wiedza skupiona na życiu – powinno pojawić się przeniesienie nacisku z wąskich obszarów specjalistycznej wiedzy związanej z konkretną karierą do łącznej wiedzy obejmującej główne wymiary ludzkiego życia, w tym społeczne umiejętności i psychologiczne postawy potrzebne do dopasowania się i uzyskiwania osiągnięć w usieciowanym społeczeństwie. Potrzebna będzie wiedza dla coraz bardziej złożonej organizacji, którą stało się współczesne społeczeństwo, oraz o wartościach, które promują współpracę z innymi i harmonię z otaczającym światem.
- Integracja – wymagane będzie przeniesienie nacisku z klasyfikowania i analizy na syntezę i integrację, z badania części do odkrywania powiązań i współzależności między nimi.

- Indywidualność – największym, najbardziej istotnym rodzajem potrzebnej integracji jest powiązanie i zintegrowanie edukacji i jej zakumulowanej wiedzy z rzeczywistymi potrzebami społeczeństwa i pojedynczych osób w celu dodania każdej osobie zdolności szerszej adaptacji, inicjatywy, samodzielności, przywództwa, współpracy, innowacji, niezależnego myślenia, wyobraźni, kreatywności i harmonii.

4. Edukacyjne trendy zmian w Europie

Stowarzyszenie Europejskich Uniwersytetów (European University Association, EUA) opublikowało ostatnio siódmy z rzędu raport, pt. „Trends 2015”⁵, w którym przedstawiciele 451 instytucji z 46 krajów, wchodzących w skład Europejskiego Obszaru Wykształcenia Wyższego (European Higher Education Area, EHEA), zaopiniowało procesy rozwoju edukacji oraz zachodzących w ostatnim okresie zmian.

W okresie ostatnich 15 lat w Europie przeprowadzono zasadnicze reformy edukacyjne, jako część Procesu Bolońskiego. Instytucje zostały objęte zmianami w tym samym czasie, gdy wdrażały ważne reformy związane z uczeniem się i nauczaniem, w szczególności trójstopniowym cyklem stopni według struktury bolońskiej (system studiów trójstopniowych: licencjat, względnie inżynier, magister, doktor), europejskim systemem punktów ECTS i ich transferem oraz suplementem dyplomu w celu rozwoju większej elastyczności w ścieżkach nauki. Jednocześnie poprawa jakości jest coraz silniej wiązana z cyfryzacją, internacjonalizacją, zdolnościami badawczymi i innowacyjnymi oraz, w różnym stopniu, z wpływem kryzysu ekonomicznego i finansowego.

W ramach raportu starano się uzyskać odpowiedzi, między innymi, na następujące pytania:

- W jakim stopniu uczenie się i nauczanie stają się priorytetami instytucji? Jak rozległe stało się w Europie przesunięcie w stronę nauczania zorientowanego na studenta (student-centred) i czy jest ono wspierane przez politykę narodową, instytucjonalną oraz inne środki (np. finansowanie, rozwój kadry, wewnętrzne i zewnętrzne procedury zapewnienia jakości)?
- Jakie są kluczowe zmiany, które wpłynęły na rozwój instytucjonalny, w szczególności w odniesieniu do uczenia się i nauczania?
- W jaki sposób wyniki tych badań mogą stać się podstawą przyszłych priorytetów Procesu Bolońskiego?

⁵ Sursock A.: Trends 2015: Learning and Teaching in European Universities. European University Association, Bruksela 2015, http://eua.be/Libraries/Publications_homepage_list/EUA_Trends_2015_web.sflb.ashx 17.06.2015.

Głęboki wpływ na europejskie systemy szkolnictwa wyższego, chociaż w różnym stopniu, mają trendy demograficzne oraz kryzysy finansowe i ekonomiczne. Słabe perspektywy ekonomiczne w Europie spowodowały wzrost bezrobocia młodych w wielu częściach kontynentu i skłoniły liczne rządy i organizacje pozarządowe do zachęcania uniwersytetów do ściślejszej współpracy z sektorem gospodarczym albo poprzez politykę stymulowania innowacji, albo przez nacisk na zatrudnialność absolwentów. Uczelnie odnoszą się do tych zachęt poprzez zwiększanie i poszerzanie uczestnictwa oraz zapewnianie większego oddziaływania i zaangażowania w społecznościach lokalnych i regionalnych. Nowa rzeczywistość ekonomiczna – kryzys ekonomiczny, bezrobocie młodych, wymogi społeczeństwa wiedzy, globalizacja – doprowadziła do odnowionego i dodatkowego nacisku na rosnące uczestnictwo studentów na poziomie europejskim i narodowym. Rosnące liczby studentów dotyczą wszystkich trzech cykli studiów oraz wskazują na znaczące ukierunkowanie się na edukację zawodową. Może to być związane z większymi naciskami politycznymi oraz obawami studentów odnośnie do perspektyw zatrudnienia. Skład studentów zmienia się w wyniku instytucjonalnych strategii, w szczególności z powodu podejmowania znacznych wysiłków na polu rekrutowania studentów międzynarodowych, zarówno z Unii Europejskiej (EU), jak i z krajów spoza EU. Strategie instytucjonalnego udostępniania mają na celu większe zróżnicowanie w postaci przyjmowania dojrzałych studentów, studentów niepełnosprawnych lub z grup upośledzonych, mniejszości etnicznych oraz studentów niespełniających warunków przyjęcia. Rządy będą musiały dokonać przeglądu istniejących ram dla uczenia się przez całe życie (*life long learning*), czy w każdym kraju spełniają one specyficzne wymogi demograficzne i ekonomiczne.

Raport pokazuje, że w całej Europie instytucje i systemy kształcenia wyższego ogólnie napotykać na podobne wyzwania. Jednakże z powodu bardzo różnych tradycji narodowych i regionalnych oraz okoliczności politycznych, ekonomicznych i społecznych kontekst, a tym samym możliwości zmian i rozwoju znacznie się różnią od kraju do kraju. Różnice te były dodatkowo zwiększone przez ciągły kryzys ekonomiczny oraz sytuację demograficzną.

5. Profil praktyczny – polskie uregulowania prawne

W Ustawie z dnia 11 lipca 2014 o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw⁶ ustawodawca nakreślił podstawowe definicje oraz ogólne ramy profilu praktycznego oraz ogólnoakademickiego, często pozostawiając duże pole na interpretację.

⁶ Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. 2014, poz. 1198.

Wymogi dla uczelni prowadzących studia o różnym profilu są następujące⁷:

- studia o profilu praktycznym na określonym kierunku i poziomie kształcenia mogą prowadzić wszystkie uczelnie,
- studia o profilu ogólnoakademickim/praktycznym mogą prowadzić te jednostki, które posiadają uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora w ramach obszarów kształcenia oraz dziedzin odpowiadających uprawnieniom do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Jednostka, która posiada uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora w obszarze kształcenia i dziedzinie, do których jest przyporządkowany kierunek studiów może uzyskać uprawnienie do prowadzenia:

- studiów o profilu praktycznym na tym kierunku i określonym poziomie kształcenia,
- studiów o profilu ogólnoakademickim na tym kierunku i określonym poziomie kształcenia.

Na podstawie decyzji MNiSW (po zasięgnięciu opinii Polskiej Komisji Akredytacyjnej) jednostka ma uprawnienia do prowadzenia studiów o profilu ogólnoakademickim na określonym kierunku i poziomie kształcenia, jeżeli:

- prowadzone na tym kierunku studia pierwszego lub drugiego stopnia o profilu praktycznym uzyskały co najmniej pozytywną ocenę jakości kształcenia Polskiej Komisji Akredytacyjnej;
- zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy co najmniej ośmiu nauczycieli akademickich (samodzielnych) dla których uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy, reprezentujących dziedzinę nauki lub sztuki związaną z danym kierunkiem studiów;
- prowadzi badania naukowe w dziedzinie związanej z kierunkiem studiów.

6. Model instytucjonalnej współpracy z pracodawcami na przykładzie Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu

Chorzowski Wydział Wyższej Szkoły Bankowej zdefiniował swój profil kształcenia jako praktyczny. Decyzja ta wpisuje się w obecne regulacje prawne w zakresie szkolnictwa wyższego, jest jednak konsekwencją działań podjętych znacznie wcześniej. Praktyczne podejście do procesu kształcenia było obecne już w samych założeniach powstania Wyższej

⁷ Doczyk A.: Zmiany w ustawodawstwie, proces dostosowania programów studiów do wymagań znowelizowanej ustawy. Forum Menedżerów Kierunków grupy WSB, Poznań, 3.03.2015.

Szkoły Bankowej. Przejawiało się ono przede wszystkim w udziale praktyków w dydaktyce. W 2007 roku w chorzowskim wydziale WSB podjęto aktywne działania na rzecz stworzenia i wdrożenia modelu wszechstronnej, wielowymiarowej i usystematyzowanej współpracy z otoczeniem gospodarczym i instytucjonalnym. Punktem wyjścia była chęć zapewnienia skutecznego wpływu pracodawców na program kształcenia na etapie jego tworzenia, weryfikacji, aktualizacji i realizacji. Działania te podjęto w ramach ówczesnych uwarunkowań prawnych, które zapewniały swobodę kształtowania programu kształcenia głównie w obszarze przedmiotów specjalnościowych. Pozostałe przedmioty były ściśle regulowane ministerialnymi standardami kształcenia. W modelu, nazwanym Programem Partnerstwa Biznesowego, założono jednak konsultację z pracodawcami całości programu ze świadomością, że część ewentualnych sugestii praktyków gospodarczych nie będzie mogła być wdrożona, jeśli pozostanie w sprzeczności z obowiązującymi standardami kształcenia. W model wpisano przekazywanie partnerom rzetelnej informacji zwrotnej, zatem pracodawcy mieli pełną świadomość ram formalno-prawnych. Uznali, że pomimo tych ograniczeń, ich wkład w kluczowy dla funkcjonowania uczelni wyższej obszar będzie istotny, a zatem wart zaangażowania. Wszyscy zapraszani do współpracy wyrażali uznanie dla faktu, iż uczelnia wyższa pyta ich o zdanie i ma zamiar, w miarę możliwości, wdrażać ich sugestie programowe.

W myśl tych założeń rozpoczęto proces zbliżania środowisk nauki, edukacji i praktyki gospodarczej, mając na względzie lepsze wykorzystanie posiadanych przez obie strony zasobów i potencjału. Determinacja w jego realizacji sprawiła, iż w momencie zmiany ustawodawstwa, wprowadzenia Krajowych Ram Kwalifikacji, nastawienia na myślenie poprzez pryzmat efektów kształcenia, zalecenia intensyfikacji współpracy z otoczeniem gospodarczym i wreszcie konieczności zdefiniowania profilu kształcenia jako akademicki lub praktyczny – chorzowski wydział WSB był na to w pełni przygotowany. W pewnym sensie zmiany sankcjonowały wydziałową rzeczywistość, otwierały nowe możliwości i wskazywały kierunki dalszych prac. Nadeszły one jednak w momencie, w którym współpraca wydziału z pracodawcami przebiegała już w sposób naturalny i – co najważniejsze – wielowątkowy i usystematyzowany. Oczekiwania interesariuszy zewnętrznych (Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Polska Komisja Akredytacyjna), związane z definiowaniem praktycznego profilu kształcenia, stały się zatem nie problemem, a inspirującym wyzwaniem.

Obecnie funkcjonujący Program Partnerstwa Biznesowego bazuje na współpracy w następujących obszarach: biznesowym, eksperckim, dydaktycznym i marketingowo-promocyjnym. Współpraca z partnerami to szeroki zakres działań, obejmujący:

- wpływ pracodawców na koncepcję, efekty i program kształcenia na etapie tworzenia, dokonywania zmian i weryfikacji efektów kształcenia,
- realizację zajęć dydaktycznych w ramach programu kształcenia,

- organizację zajęć dodatkowych, umożliwiających studentom poszerzenie wiedzy i zdobycie ponadprogramowych kompetencji oraz umiejętności,
- organizację wymaganych ustawowo praktyk oraz dodatkowych staży w przedsiębiorstwach i instytucjach krajowych i zagranicznych,
- podejmowanie innych działań (np. o charakterze promocyjnym).

Program funkcjonuje na podstawie umów zawieranych z jego uczestnikami (zwanymi Partnerami), określające pewien standardowy zakres współpracy oraz rozwiązania szczegółowe, ustalane z każdym Partnerem. Czynności podejmowane w ramach poszczególnych obszarów programu są jasno zdefiniowane, określone procedurami, okresowo weryfikowane i w miarę potrzeb modyfikowane. Prowadzona jest dokumentacja dotycząca wszystkich działań. Takie podejście umożliwia ocenę efektów programu, jego przejrzystą prezentację zainteresowanym podmiotom (np. zespołom wizytującym Wydział z ramienia Polskiej Komisji Akredytacyjnej).

Wśród uczestników programu znajduje się wiele firm i instytucji, realizujących zadania związane z systemem praktyk i staży studenckich. Elitarną grupę stanowią tzw. Partnerzy Biznesowi. Są to podmioty bezpośrednio wpływające na koncepcję i program kształcenia, zarówno na nowo powstających, jak i istniejących już kierunkach studiów. Program wyróżnia dwa rodzaje Partnerów Biznesowych:

- zrzeszonych w wydziałowej Radzie Biznesu, kierowanej przez dziekana wydziału,
- zrzeszonych w Radach Kierunków, kierowanych przez menedżerów poszczególnych kierunków studiów.

Cykliczne spotkania Rady Biznesu dotyczą: trendów na rynku pracy, oczekiwań pracodawców, dopasowania oferty edukacyjnej do potrzeb regionalnego rynku pracy, form uprzątniania kształcenia, zachowania równowagi treści „akademickich” i „zawodowych” czy pomysłów nowej oferty edukacyjnej. Szczegółowa, merytoryczna opieka nad programem kształcenia na każdym kierunku leży w gestii Rad Kierunków. To one biorą aktywny udział w wypracowywaniu, realizacji, aktualizacji i modyfikacji koncepcji, efektów i programów kształcenia. W ramach ich spotkań zgłaszane są inicjatywy własne oraz doprecyzowane rozwiązania wypracowane w ramach Rady Biznesu. Pracami Rad Kierunków kierują menedżerowie kierunków. To stosunkowo nowa funkcja, wdrażana w Grupie Wyższych Szkół Bankowych. Z założenia menedżer jest swego rodzaju gospodarzem kierunku – odpowiada za program i jakość kształcenia. Jest łącznikiem między środowiskiem akademickim Wydziału a jego Partnerami Biznesowymi.

Oczekiwaniem ze strony pracodawców jest przygotowanie absolwentów do efektywnej i odpowiedzialnej pracy zespołowej. To poważne wyzwanie dla uczelni, jej studentów i wykładowców. Jest ono realizowane poprzez prace projektowe w ramach wybranych przedmiotów, pracę zespołową w laboratoriach oraz dyplomowe zespołowe prace projektowe,

kończące studia pierwszego stopnia. W przyszłości planuje się upowszechnienie prac dyplomowych przygotowywanych „na zamówienie” firm, przy udziale reprezentującego przedsiębiorstwo promotora wspierającego.

Chęć unowocześnienia, a także uwspólnienia standardów jakościowych w obszarze dydaktyki powoduje konieczność stopniowego wprowadzania „manuali” – scenariuszy do zajęć. Wzorcowe scenariusze/manuale do zajęć, przygotowane przez wykładowców przy wsparciu metodyka, uzupełnione przez e-serwis (zestaw materiałów i zadań aktywizujących, udostępnionych na platformie e-learningowej), przygotowany przy wsparciu metodyka e-learningu, mają ułatwić zarządzanie jakością w sytuacji prowadzenia tego samego przedmiotu przez różne osoby, o różnym doświadczeniu dydaktycznym i zawodowym.

Jednym z wyznaczników praktycznego profilu kształcenia jest realizacja części zajęć w warunkach rzeczywistych lub do nich zbliżonych. W opisywanym modelu odbywa się to poprzez wizyty studyjne w przedsiębiorstwach partnerskich, na stałe wpisane w kartę przedmiotu. Takie podejście do organizacji wizyt studyjnych umożliwia ich powtarzalność i bezpośrednie powiązanie z zakładanymi efektami kształcenia. Stosowna procedura reguluje sposób weryfikacji efektów wizyty i jej powiązanie z zaliczeniem przedmiotu.

Warto wspomnieć o kolejnym przedmiocie odpowiadającym na oczekiwania pracodawców w zakresie wsparcia studentów w poszukiwaniu pracy, odbywaniu praktyk i staży oraz budowaniu profesjonalnego podejścia do procesu rekrutacji. Jest to „Wprowadzenie na rynek pracy” – przedmiot wpisany do programu studiów pierwszego stopnia na wszystkich kierunkach i systemach studiów. Program został przygotowany – a przedmiot jest prowadzony – przez praktyków (doradców zawodowych) i trenerów specjalizujących się w tej tematyce. Prowadzący zajęcia ściśle współpracują z Biurem Karier, przekazując treści rekomendowane przez jego pracowników w porozumieniu z pracodawcami i praktykodawcami.

Istotnym obszarem działania Biura Karier są praktyki i staże zawodowe. To poważne zadanie organizacyjne i merytoryczne. Wymagana ustawowo praktyka zawodowa, w poszerzonym wymiarze odpowiadającym profilowi praktycznemu, uzupełniana jest przez krajowe i zagraniczne staże (w miarę możliwości powiązane z wynagrodzeniem dla studenta, pokrywanym często z funduszy Unii Europejskiej). Przy dużej masowości (Wydział liczy około 5 tysięcy studentów) osiągnięcie zaawansowanego poziomu weryfikacji to poważne wyzwanie. W chorzowskim wydziale WSB funkcjonuje karta przedmiotu „Praktyka zawodowa”, zawierająca założenia dotyczące efektów kształcenia i sposobów ich weryfikacji. Odpowiadają one zapisom „Kierunkowego programu praktyk”. Obydwa te dokumenty podlegają okresowej weryfikacji przez pracodawców. Poza standardowymi rozwiązaniami (raport studenta i ocena opiekuna praktyk), testowana jest „Karta zadań praktykanta”. Opiekun praktyki w przedsiębiorstwie otrzymuje arkusz ewaluacji praktyk, w którym odnosi się do

aktywności praktykanta i osiągniętych przez niego efektów kształcenia. Docelowo takie podejście jest przewidywane do wdrożenia na każdej specjalności i każdym kierunku studiów – stanowi jednak kolejne poważne wyzwanie organizacyjne. Warto dodać, że system przewiduje nie tylko ocenę praktykantów przez praktykodawców. Studenci po odbyciu praktyki oceniają praktykodawcę poprzez ankiety, a także konkurs „Praktyk Roku”, stanowiący swego rodzaju prestiżowy ranking przedsiębiorstw partnerskich. Wydział planuje wdrożenie kolejnego działania: swoistego planu wsparcia/szkoleń dla opiekunów praktyk/staży. Również w tym przypadku skala (kilkuset opiekunów na Wydział) stanowi trudne wyzwanie.

W ramach bazy wiedzy Program Partnerstwa Biznesowego jest upowszechniany w Grupie WSB. Na zasadzie dzielenia się dobrymi praktykami jest otwarcie prezentowany na różnych forach międzyuczelnianych i – co kluczowe – uzyskuje pozytywną ocenę Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Dotychczas Wydział otrzymał dwa wyróżnienia PKA w ramach cząstkowych kryteriów akredytacji, związanych z systemowym podejściem do efektów kształcenia z uwzględnieniem instytucjonalnej współpracy z pracodawcami.

7. Podsumowanie

Analiza procesów rewolucji edukacyjnej zachodzących obecnie na poziomie światowym oraz edukacyjne trendy zmian mające miejsce w Europejskim Obszarze Wykształcenia Wyższego pozwoliły na dokonanie oceny aktywności polskich władz starających się dostosować naszą politykę edukacyjną do procesów zmian obserwowanych w świecie i w Unii Europejskiej. Zamieszczony w pracy opis przedsięwzięć podejmowanych w ramach koncepcji profilu praktycznego w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu, Wydziale Zamiejscowym w Chorzowie ukazał początki realizacji nowego podejścia w zakresie edukacji skupionej na osobie, które znalazło pozytywną ocenę Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Bibliografia

1. Doczyk A.: Zmiany w ustawodawstwie, proces dostosowania programów studiów do wymagań znowelizowanej ustawy. Forum Menedżerów Kierunków grupy WSB, Poznań, 3.03.2015.
2. Jacobs G.: Towards a New Paradigm in Education: Role of the World University Consortium. „CADMUS”, Vol. 2, No. 2, 2014.
3. Szewczyk P.: Wyzwania stojące przed edukacją zarządzania. Zeszyty Naukowe, t. 59, nr 2. Wyższa Szkoła Bankowa, Poznań 2015.

4. Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw. Dz.U. 2014, poz. 1198.
5. Zucconi A., Jacobs G.: Seed Idea: The Coming Revolution in Education. „CADMUS”, vol. 2, No. 2, 2014.
6. Sursock A.: Trends 2015: Learning and Teaching in European Universities. European University Association, Bruksela 2015, http://eua.be/Libraries/Publications_homepage_list/EUA_Trends_2015_web.sflb.ashx, 17.06.2015.
7. Wikipedia, World Academy of Art and Science, https://en.wikipedia.org/wiki/World_Academy_of_Art_and_Science, 17.06.2015.

Abstract

Processes of education revolution taking presently place on the world scale were presented as well as trends of educational change in the European Higher Education Area were described. On this background activities of Polish Authorities aiming at adjusting our educational politics to changes observed in the world and in the European Union were presented. Activities of the Poznań Banking School, Department in Chorzów taken within the frame of instructional design of education were finally described where attempts to initiate a student-centered form of education were sought. Functioning of the Business Partnership Program and the student-centered education approach found recognition of the Polish Accreditation Commission.